

Rolnummer 5575
Arrest nr. 177/2013 van 19 december 2013

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 6.1.41, § 1, eerste lid, 2°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters M. Bossuyt en J. Spreutels, en de rechters L. Lavrysen, A. Alen, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul en T. Giet, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter M. Bossuyt,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*   *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging

Bij vonnis van 1 februari 2013 in zake het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Sint-Genesius-Rode tegen de nv « Automobiles Alain Henneuse » en anderen, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 18 februari 2013, heeft de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 6.1.41, § 1, derde zin, [lees : artikel 6.1.41, § 1, eerste lid, 2°,) van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening artikel 23 van de Grondwet doordat deze bepaling voorschrijft dat voor andere misdrijven dan deze die bestaan, of ondermeer bestaan, uit het verrichten van handelingen in strijd met een stakingsbevel of in strijd met de stedenbouwkundige voorschriften aangaande de voor het gebied toegelaten bestemmingen (voor zover daarvan niet op geldige wijze is afgeweken), de betaling van de meerwaarde wordt gevorderd, tenzij de overheid die de herstellvordering instelt aantoonst dat de plaatselijke ordening hierdoor kennelijk op onevenredige wijze zou worden geschaad, in welk geval het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand, de staking van het strijdige gebruik of de uitvoering van bouw- of aanpassingswerken wordt gevorderd, hetgeen een aanzienlijke vermindering zou inhouden van het beschermingsniveau van het leefmilieu ten aanzien van de voorheen bestaande regels ? ».

Memories zijn ingediend door :

- het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Sint-Genesius-Rode;
- de nv « Automobiles Alain Henneuse », met zetel te 1640 Sint-Genesius-Rode, Waterlooosteenweg 20, en Alain Henneuse en Catherine Hamaekers, wonende te 1640 Sint-Genesius-Rode, Waterlooosteenweg 20;
- de Vlaamse Regering.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Sint-Genesius-Rode;
- de nv « Automobiles Alain Henneuse », Alain Henneuse en Catherine Hamaekers.

Op de openbare terechtzitting van 29 oktober 2013 :

- zijn verschenen :

. Mr. D. Lindemans, tevens *loco* Mr. F. Judo en Mr. F. De Preter, advocaten bij de balie te Brussel, voor het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Sint-Genesius-Rode;

. Mr. A. Poppe *loco* Mr. E. Jacobowitz, advocaten bij de balie te Brussel, voor de nv « Automobiles Alain Henneuse », Alain Henneuse en Catherine Hamaekers;

. Mr. K. Caluwaert *loco* Mr. P. Van Orshoven, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Vlaamse Regering;

- hebben de rechters-verslaggevers L. Lavrysen en T. Giet verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

In een tussenvonnis van 5 oktober 2012 oordeelde de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel dat :

- een overtreding werd begaan van de regels inzake stedenbouw, doordat zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning verhardingen werden aangebracht in de tuinen links en rechts van de woning;
- het college van burgemeester en schepenen bijgevolg voor de burgerlijke rechtbank een herstelmaatregel kan vorderen met toepassing van artikel 6.1.43 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO);
- de vordering tot herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand maar kan worden ingewilligd indien is voldaan aan het voorschrift van artikel 6.1.41, § 1, derde zin, 2°, van de VCRO, zodat het college van burgemeester en schepenen moet aantonen dat de plaatselijke ordening door het gedogen van het misdrijf kennelijk op onevenredige wijze zou worden geschaad;
- het college van burgemeester en schepenen niet slaagt in het bewijs dat de plaatselijke ordening met het gedogen van het misdrijf (mits betaling van een meerwaardesom) kennelijk op onevenredige wijze wordt geschaad.

De Rechtbank wierp vervolgens ambtshalve op dat ernstig kan worden getwijfeld aan de verenigbaarheid van artikel 6.1.41, § 1, derde zin, van de VCRO met het *standstill*-beginsel inzake de bescherming van het leefmilieu dat uit artikel 23 van de Grondwet wordt afgeleid. Nadat de debatten werden heropend, stelde de Rechtbank op 1 februari 2013 de hiervoor aangehaalde prejudiciële vraag.

III. *In rechte*

- A -

A.1. Volgens het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Sint-Genesius-Rode, eisende partij voor de verwijzende rechter, is de mogelijkheid om als herstelmaatregel een meerwaardesom te vorderen in plaats van een of andere vorm van herstel *in natura* (herstel in de oorspronkelijke toestand, aanpassingswerken, staken van strijdig gebruik) op zich reeds een anomalie. Zij neutraliseert de onrechtmatige verrijking als gevolg van het plegen van het bouw misdrijf, maar laat de door het misdrijf gecreëerde illegale situatie onverminderd voortbestaan. Strikt genomen heeft die herstellvordering dus geen positieve gevolgen voor de goede ruimtelijke ordening. Indien een meerwaardesom wordt gevorderd en die vordering wordt ingewilligd, is een bestuurlijk optreden tegen het misdrijf niet langer mogelijk.

Het college wijst erop, met verwijzing naar de rechtspraak van het Hof, dat niet elke maatregel inzake stedenbouw en ruimtelijke ordening *ipso facto* een weerslag heeft op het recht op een gezond leefmilieu in de zin van artikel 23, derde lid, 4°, van de Grondwet, maar dat een maatregel die invloed heeft op publieke herstellvorderingen met betrekking tot situaties in strijd met de regelgeving inzake stedenbouw en ruimtelijke

ordering een draagwijdte heeft die toch minstens ten dele binnen het toepassingsgebied van de voormelde grondwetsbepaling valt.

Het college is vervolgens van mening dat er duidelijk sprake is van een achteruitgang van het beschermingsniveau van het leefmilieu door de invoering van artikel 6.1.41 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO). Vóór 1 september 2009 kon het bestuur, na eensluidend advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid, in alle gevallen kiezen voor een herstel in de vorige toestand of voor aanpassingswerken. Sedert die datum is dat niet meer mogelijk indien de werken, handelingen of wijzigingen niet bestaan in het verrichten van handelingen in strijd met een stakingsbevel of in strijd met de stedenbouwkundige voorschriften aangaande de voor het gebied toegelaten bestemmingen tenzij de plaatselijke ruimtelijke ordening hierdoor op kennelijk onevenredige wijze zou worden geschaad. Het bestuur kan in die gevallen enkel nog opteren voor de herstelmaatregel van de meerwaardesom.

Naar het oordeel van het college gaat het om een aanzienlijke achteruitgang van het beschermingsniveau. De uitsluiting van de keuzemogelijkheid in de gevallen waar geen stakingsbevel wordt doorbroken, heeft geen invloed op de vraag of de maatregel een aanzienlijk effect heeft. Of er tijdig een stakingsbevel kan worden opgelegd, hangt immers enkel af van de vraag of het bestuur tijdig kennis krijgt van de overtreding. De uitsluiting van de keuzemogelijkheid in de gevallen waarin de overtredingen niet strijdig zijn met de voorschriften inzake de bestemming heeft wel een invloed op het aanzienlijk karakter van de maatregel, maar desalniettemin zouden de potentiële gevolgen van de maatregel aanzienlijk blijven. Ook indien de beoogde werken in overeenstemming zijn met de bestemmingsvoorschriften heeft de verplichting om een stedenbouwkundige vergunning te verkrijgen immers een zeer grote relevantie voor de bescherming van de omgeving.

De laatste beperking bestaat erin dat toch een herstel *in natura* kan worden gevraagd indien de overheid die de herstellvordering instelt, aantoon dat de plaatselijke ordening kennelijk op onevenredige wijze zou worden geschaad. In die zin zouden echter vier bijkomende beperkingen zijn vervat die maken dat het bestuur slechts zelden van een andere maatregel dan de meerwaardesom gebruik zal kunnen maken. In de eerste plaats lijkt het begrip « plaatselijke ordening » beperkter te zijn dan de « ruimtelijke ordening ». Vervolgens zou het onduidelijk zijn wanneer de plaatselijke ordening « op onevenredige wijze » wordt geschaad. Meer bepaald zou niet blijken tussen welke elementen een afweging moet worden gemaakt. Bovendien moet de plaatselijke ordening « kennelijk » op onevenredige wijze worden geschaad, hetgeen geen ruimte zou laten voor een zorgvuldige afweging van alle in het geding zijnde belangen. Ten slotte zou het bestuur ook nog eens de bewijslast dragen van dit alles. Het college voegt eraan toe dat een kleine inbreuk, die op zichzelf niet zo ernstig is dat er sprake is van een « kennelijk onevenredige schade van de plaatselijke ordening », bijdraagt tot dergelijke kennelijk onevenredige schade indien zij anderen inspireert om hetzelfde te doen.

De mogelijkheid voor derden-belanghebbenden om tegen de overtreding op te treden zou volgens het college niet wegnemen dat er sprake is van een aanzienlijke achteruitgang van het beschermingsniveau. Die derden handelen immers enkel in hun eigen belang, zodat hun optreden niet evenwaardig is aan dat van het college van burgemeester en schepenen en de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, die in het algemeen belang handelen. In nogal wat gevallen zal geen enkele derde over een voldoende eigen belang beschikken om tegen de maatregel op te komen. Bovendien is de handhaving van een strafrechtelijk gesanctioneerde norm zoals de stedenbouwwetgeving een taak van algemeen belang, waarvan de burger mag aannemen dat die taak door de overheid ter harte wordt genomen. De vergunningsplicht werd door de decreetgever dermate essentieel geacht dat aan het overtreden ervan strafsancities werden verbonden. Het onmogelijk maken van het herstel *in natura*, behoudens in uitzonderlijke gevallen, ontnemt het college van burgemeester en schepenen het nodige instrument om afdoende handhavend op te treden tegen overtredingen van die vergunningsplicht.

Voor de aanzienlijke achteruitgang van het beschermingsniveau zou ten slotte geen afdoende verantwoording zijn gegeven vanuit het algemeen belang, zodat de prejudiciële vraag bevestigend zou moeten worden beantwoord. In elk geval zou de verantwoording die in het arrest nr. 2/2011 van 13 januari 2011 werd aanvaard, niet opgaan voor de thans voorliggende zaak.

A.2. De verwerende partijen voor de verwijzende rechter zijn van oordeel dat de prejudiciële vraag ontkennend moet worden beantwoord. De decreetgever heeft met de in het geding zijnde bepaling immers een evenwicht gezocht tussen de handhaving en het herstel van de ruimtelijke ordening, enerzijds, en het beginsel van billijkheid ten aanzien van de burger, anderzijds. Dat de decreetgever die bepaling doelbewust heeft goedgekeurd, zou blijken uit het gegeven dat een amendement werd verworpen dat de bewijslast bij de overtreder wou leggen en waarin werd voorgesteld om het woord « kennelijk » te schrappen. De bepaling zou

geen aanzienlijke vermindering van het beschermingsniveau van het leefmilieu tot gevolg hebben. Zij is uitsluitend van toepassing voor zover geen inbreuk wordt gepleegd op de stedenbouwkundige voorschriften eigen aan de bestemmingsvoorschriften van het gebied in kwestie en voor zover geen inbreuk werd gepleegd op een stakingsbevel. Bovendien kan de burger die zich in zijn belangen geschaad acht, steeds het herstel *in natura* vorderen. Zoals in het arrest nr. 2/2011 van 13 januari 2011, zou artikel 23 van de Grondwet dan ook niet geschonden moeten worden geacht.

A.3. Volgens de Vlaamse Regering is er slechts sprake van een schending van artikel 23, derde lid, 4°, van de Grondwet wanneer vaststaat dat (i) de genomen maatregel een draagwijdte heeft die binnen de werkingssfeer van dat grondwetsartikel valt en (ii) het door de toepasselijke wetgeving geboden beschermingsniveau niet alleen vermindert maar (iii) in aanzienlijke mate vermindert, (iv) zonder dat daarvoor redenen zijn die verband houden met het algemeen belang. In dat opzicht moet bovendien rekening worden gehouden met de ruime beoordelingsbevoegdheid waarover de decreetgever beschikt om, naast andere legitieme beleidsdoelstellingen die hij vermag na te streven, het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu te waarborgen.

De Vlaamse Regering is van mening dat artikel 23 van de Grondwet *in casu* niet is geschonden. Weliswaar is het herstel van de plaats in de vorige toestand niet langer de principieel te vorderen herstelmaatregel voor bepaalde stedenbouwkundige misdrijven, maar de betaling van de meerwaarde zal door de rechter maar worden opgelegd indien de herstellende overheid niet aantoont, niet kan aantonen of het niet opportuun acht om aan te tonen dat de plaatselijke ordening door het stedenbouwmisdrijf kennelijk op onevenredige wijze zou worden geschaad. Daaruit vloeit impliciet maar zeker voort dat de stedenbouwkundige overtreding niet van dien aard is dat zij een weerslag heeft, laat staan een aanzienlijke weerslag, op het recht op een gezond leefmilieu.

De in het geding zijnde bepaling past binnen de door de decreetgever vooropgestelde « hiërarchie van herstelmaatregelen », zo preciseert de Vlaamse Regering. Zij heeft enkel betrekking op de misdrijven waarbij er geen sprake is van een inbreuk op de bestemmingsvoorschriften of op een uitgevaardigd stakingsbevel. Enkel voor die (rest)categorie van inbreuken is het betalen van de meerwaarde de principieel te vorderen herstelmaatregel. Voor de categorie van de zware inbreuken is het herstel in de oorspronkelijke toestand steeds de principieel te vorderen herstelmaatregel, met dien verstande dat de betaling van de meerwaarde kan worden gevorderd indien het gevolg van het misdrijf kennelijk verenigbaar is met de goede ruimtelijke ordening. Voor de in het geding zijnde inbreuken wordt alsnog het herstel in de oorspronkelijke toestand bevolen wanneer de herstellende overheid kan aantonen dat de plaatselijke ordening kennelijk op onevenredige wijze wordt geschaad, hetgeen moeilijk zou kunnen worden beschouwd als een aanzienlijke achteruitgang van het beschermingsniveau op het stuk van een gezond leefmilieu.

Zelfs indien zou worden aangenomen dat de in het geding zijnde regeling een aanzienlijke achteruitgang zou betekenen ten aanzien van het bestaande beschermingsniveau, dan moet worden aangenomen dat daarvoor redenen zijn die verband houden met het algemeen belang, zo betoogt de Vlaamse Regering. De decreetgever wilde een billijke en realistische regeling, die de handhaving en het herstel van de ruimtelijke ordening verzoent met de beginselen inzake evenredigheid en billijkheid. Sinds de inwerkingtreding van de VCRO heeft hij ervoor gekozen de keuzevrijheid van de herstellende instantie te verminderen en op die manier de rechtszekerheid te verhogen. De decreetgever mocht redelijkerwijze ervan uitgaan dat het in bepaalde gevallen onevenredig zou zijn om de afbraak of de aanpassing te eisen van met de ruimtelijke ordening verenigbare constructies en dat bijgevolg een compromis moet worden gevonden tussen het algemeen (stedenbouwkundig) belang en het belang van de overtreder. Een consequente toepassing van het herstel *in natura* dreigt immers in strijd te zijn met het evenredigheidsbeginsel, zoals onder meer vervat in artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, en omgekeerd zou het volledig uitsluiten van het herstel *in natura* niet in overeenstemming zijn met de vereisten van een goede ruimtelijke ordening.

- B -

B.1. Artikel 6.1.41, § 1, eerste lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepaalt :

« Naast de straf kan de rechtbank bevelen de plaats in de oorspronkelijke toestand te herstellen of het strijdige gebruik te staken, en/of bouw- of aanpassingswerken uit te voeren en/of een geldsom te betalen gelijk aan de meerwaarde die het goed door het misdrijf heeft verkregen. Dit gebeurt, onverminderd artikel 6.1.7 en 6.1.18, op vordering van de stedenbouwkundig inspecteur of van het college van burgemeester en schepenen op wier grondgebied de werken, handelingen of wijzigingen, vermeld in artikel 6.1.1, werden uitgevoerd. De herstellenvordering wordt ingesteld met inachtneming van volgende regelen :

1° voor misdrijven die bestaan, of ondermeer bestaan, uit het verrichten van handelingen in strijd met een stakingsbevel of in strijd met de stedenbouwkundige voorschriften aangaande de voor het gebied toegelaten bestemmingen, voor zover daarvan niet op geldige wijze is afgeweken, wordt gevorderd :

a) hetzij de uitvoering van het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand of de staking van het strijdige gebruik,

b) hetzij, zo dit kennelijk volstaat om de plaatselijke ordening te herstellen, de uitvoering van bouw- of aanpassingswerken;

c) hetzij, indien het gevolg van het misdrijf kennelijk verenigbaar is met een goede ruimtelijke ordening, het betalen van een geldsom gelijk aan de meerwaarde die het goed door het misdrijf heeft verkregen;

2° voor andere misdrijven dan deze, vermeld in 1°, wordt de betaling van de meerwaarde gevorderd, tenzij de overheid die de herstellenvordering instelt, aantoonde dat de plaatselijke ordening hierdoor kennelijk op onevenredige wijze zou worden geschaad, in welk geval één van de maatregelen, vermeld in 1°, wordt gevorderd ».

B.2. De voormelde regeling werd ingevoerd bij het decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid en is op 1 september 2009 in werking getreden. *Littera c)* van paragraaf 1, eerste lid, 1°, werd pas ingevoegd bij een wijzigingsdecreet van 11 mei 2012.

Die paragraaf 1, eerste lid, 1°, is van toepassing op misdrijven die bestaan, of onder meer bestaan, in het verrichten van handelingen in strijd met een stakingsbevel of in strijd met de stedenbouwkundige voorschriften aangaande de voor het gebied toegelaten bestemmingen, voor zover daarvan niet op geldige wijze is afgeweken. Voor die misdrijven wordt in beginsel

het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand of de staking van het strijdige gebruik gevorderd :

« Immers, de uitgevoerde werken zijn kennelijk strijdig met de uitdrukkelijk vastgestelde overheidsvisie op de goede ruimtelijke ordening of zijn dermate ongeoorloofd dat zelfs een (genegeerd) stakingsbevel is uitgevaardigd » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2008-2009, nr. 2011/1, p. 282).

B.3. De prejudiciële vraag heeft betrekking op paragraaf 1, eerste lid, 2°, die van toepassing is op andere misdrijven dan degene die bestaan, of onder meer bestaan, in het verrichten van handelingen in strijd met een stakingsbevel of in strijd met de stedenbouwkundige voorschriften aangaande de voor het gebied toegelaten bestemmingen, voor zover daarvan niet op geldige wijze is afgeweken. Voor die andere misdrijven wordt in beginsel de betaling van een geldsom gevorderd, gelijk aan de meerwaarde die het goed door het misdrijf heeft verkregen. Slechts wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan, kan het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand of de uitvoering van bouw- of aanpassingswerken worden gevorderd. Dat is meer bepaald het geval wanneer de overheid die de herstellordering instelt, aantoont dat de plaatselijke ordening door de betaling van de meerwaarde kennelijk op onevenredige wijze zou worden geschaad.

Vóór 1 september 2009 kon de herstellorderende overheid in alle gevallen, zonder dat bepaalde voorwaarden dienden te zijn vervuld, het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand of de uitvoering van bouw- of aanpassingswerken vorderen. De prejudiciële vraag strekt ertoe van het Hof te vernemen of de beperking van de keuzevrijheid van de herstellorderende overheid, als gevolg van de in het geding zijnde bepaling, artikel 23 van de Grondwet schendt.

B.4. Artikel 23 van de Grondwet bepaalt :

« Ieder heeft het recht een menswaardig leven te leiden.

Daartoe waarborgen de wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel, rekening houdend met de overeenkomstige plichten, de economische, sociale en culturele rechten, waarvan ze de voorwaarden voor de uitoefening bepalen.

Die rechten omvatten inzonderheid :

[...]

4° het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu;

[...] ».

B.5. Artikel 23 van de Grondwet impliceert inzake de bescherming van het leefmilieu een *standstill*-verplichting, die eraan in de weg staat dat de bevoegde wetgever het beschermingsniveau dat wordt geboden door de van toepassing zijnde wetgeving in aanzienlijke mate vermindert, zonder dat daarvoor redenen zijn die verband houden met het algemeen belang.

B.6. De beperking van de keuzevrijheid van de herstelvorderende overheid tot, in beginsel, het vorderen van een geldsom, gelijk aan de meerwaarde die het goed door het misdrijf heeft verkregen, geldt om te beginnen niet voor de misdrijven die bestaan, of onder meer bestaan, in het verrichten van handelingen in strijd met een stakingsbevel of in strijd met de stedenbouwkundige voorschriften aangaande de voor het gebied toegelaten bestemmingen, voor zover daarvan niet op geldige wijze is afgeweken.

Voor de overige misdrijven dient in beginsel de betaling van de meerwaarde te worden gevorderd. Die maatregel kan echter niet worden opgelegd wanneer de herstelvorderende overheid « aantoont dat de plaatselijke ordening hierdoor kennelijk op onevenredige wijze zou worden geschaad ». In dat geval wordt het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand of de uitvoering van bouw- of aanpassingswerken gevorderd.

B.7. De voormelde voorwaarden waarmee de decreetgever de beperking van de keuzevrijheid van de herstelvorderende overheid heeft omringd, nopen tot de vaststelling dat de bescherming van het leefmilieu, met inbegrip van de goede ordening van de ruimte, door de in het geding zijnde bepaling niet in aanzienlijke mate wordt verminderd.

Wanneer immers de herstelvorderende overheid niet erin slaagt aan te tonen, onder het toezicht van de rechtbank die de herstelmaatregel oplegt, dat de plaatselijke ordening door de loutere betaling van de meerwaarde kennelijk op onevenredige wijze zou worden geschaad, kan redelijkerwijze worden aangenomen dat de goede ruimtelijke ordening volgens « elke normaal zorgvuldige beoordelaar » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2008-2009, nr. 2011/1, p. 282) door de laatstgenoemde herstelmaatregel niet in het gedrang komt.

Bij de beoordeling van de herstelmaatregel dient evenwel in rekening te worden gebracht, zoals de eisende partij voor de verwijzende rechter doet gelden, dat een inbreuk die op zichzelf niet zo ernstig is dat de plaatselijke ordening hierdoor kennelijk op onevenredige wijze zou worden geschaad, toch kan bijdragen tot een kennelijk onevenredige schade in zoverre zij anderen tot dezelfde inbreuk aanzet.

B.8. Voorts heeft de decreetgever enkel een regeling getroffen voor de publieke herstellvordering en heeft hij derhalve geen afbreuk gedaan aan de rechten van personen om de schade die zij zouden lijden, bijvoorbeeld als eigenaar van een aanpalend perceel, te doen ophouden door een herstel *in natura* of minstens om zich te doen vergoeden voor situaties die een quasi-delictuele fout blijven uitmaken.

B.9. Rekening houdend met de ruime beoordelingsbevoegdheid waarover de decreetgever beschikt bij het bepalen van zijn beleid op het vlak van de stedenbouw en ruimtelijke ordening, is het niet zonder redelijke verantwoording de keuzevrijheid van de herstellvorderende overheid te beperken tot het betalen van de meerwaarde wanneer aan de in de in het geding zijnde bepaling gestelde voorwaarden is voldaan.

B.10. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 6.1.41, § 1, eerste lid, 2°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening schendt artikel 23 van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 19 december 2013.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschaut

M. Bossuyt